

HUIDPIJN

I am scared to fall apart when you're gone.
Cause all that would be left is some skin and bones.

– Julia Noah

Laisse-moi devenir
L'ombre de ton ombre
L'ombre de ta main
L'ombre de ton chien
Ne me quitte pas
Ne me quitte pas
Ne me quitte pas
Ne me quitte pas

– Jacques Brel

I

Soms zie je jezelf van een afstand zitten. Ben je je bewust van je stramme bewegingen, je starre gezicht, je hangende mondhoecken, je opgetrokken schouders. Soms zie je je eigen onhandigheid. Hoe je danst als je moeder. Hoekig, net naast het ritme van de muziek. Hoe je tegen de muur geleund staat, wachtend op een bekende, alleen op een feest waar iedereen elkaar lijkt te kennen. Soms zie je ineens dat je oud bent. Te oud om te zijn waar je bent. In een verkeerd leven.

Zoals nu. Ik zit op een plastic stoel, bladerend in een Duits vrouwenblad. In de spiegeling van de glazen wand die de balie van de wachtkamer afscheidt, zie ik mezelf. Leesbril op. Onderkin. Mijn haren slapjes bijeengebonden in een laf staartje. Naast me hangt Sam, nonchalant onderuitgezakt, starend naar zijn telefoon. Uit niets kun je opmaken dat wij van elkaar houden, of zelfs maar bij elkaar horen. De afstand is groot en voelbaar. Niet zoals ik me ooit voorstelde samen een kind te krijgen. Ik denk dat het aan mij ligt. Misschien heeft hij ineens gezien dat ik oud ben. Vindt hij me niet aantrekkelijk meer. Die dingen gebeuren. Ik weet het. Ik kan me herinneren hoe ik mijn ex Jasper

zag in het harde licht, en ik wist dat mijn liefde verdwenen was, bijna van het ene op het andere moment. Zomaar. Het maakte me doodsbang. Het is afschuwelijk plotsklaps weg te willen rennen en de pijn in de ogen van je geliefde te zien bij iedere afwerende beweging die je maakt. Nog erger is het als jij die geliefde bent.

Volgens Sam maak ik me druk om niks. Zijn het de hormonen. En hij heeft gelijk. Die hormonen maken een huilerig, afhankelijk wezen van me. Eerst hebben ze drie maanden lang mijn cyclus stilgelegd, met als gevolg opvliegers en een kurkdroge vagina, nu spuit ik mezelf er al twee weken lang mee in om mijn eicelgroei te stimuleren en ben ik een wenend wrak. Ik weet dat ik Sam op de zenuwen werk. En dat hij zijn best doet. Hoewel hij het verschrikkelijk druk heeft met een of andere fusie met een Amerikaans bedrijf. Komende dagen heeft hij zichzelf vrij geboekt, ik zit in zomerreces, we hebben deze ivf-poging goed gepland. In de beste ivf-kliniek van Europa, waar ze de punctie onder algehele narcose doen, gevolgd door een overnachting in Breidenbacher, Düsseldorfs mooiste hotel. Ik mag echt niet zeuren.

Mijn buik rommelt. Ik pak Sams hand en kijk naar hem. Even vinden onze ogen elkaar, dan kijkt hij weg.

‘We zijn zo aan de beurt,’ zegt hij. ‘Het komt goed.’

Ik breng zijn hand naar mijn mond en druk er een kus op. Ik wil dit zo graag, al jaren leef ik met het soms ondraaglijke verlangen naar een baby. Ik heb de buiken van vriendinnen zien groeien, hun pasgeborenen vastgehouden met diepe afgunst. Mijn voltallige redactie is inmiddels vader of moeder. Bij de meesten ging het vanzelf, *we waren er helemaal niet zo mee bezig*, zeiden ze. Bij anderen duurde het langer, maar uiteindelijk werd iedereen gewoon zwanger van seks, behalve ik. Er kwam een moment

dat vrienden en kennissen niet meer durfden te zeggen dat ze een kind zouden krijgen en ik het pas zag als de buik niet meer te verstoppen was. Ze kregen er een, twee, drie en sommigen zelfs vier. En uiteindelijk werden we niet meer uitgenodigd. Het werd te pijnlijk, te ingewikkeld en ze kregen het te druk met hun gezin.

Onze eerste ivf-poging in een Amsterdams ziekenhuis liep uit op een drama waarbij ik bijna het leven liet. Bij de punctie, die geheel onverdoofd werd uitgevoerd, ben ik door een verkeerde prik bijna doodgebloed. Ik voelde het leven en de kracht uit me wegvloeien. Terwijl ik lag te hijgen en te zweten kreeg ik een koud doekje op mijn voorhoofd gedrukt en de opdracht vooral rustig en ontspannen te ademen.

Een verpleegster pakte mijn hand en op mijn woorden 'Ik heb het gevoel dat ik doodga' antwoordde ze kalm 'U bent bang, dat is helemaal niet gek, maar u moet wel blijven ademhalen', waarop ze een zakje voor mijn mond hield. Ik stootte nog een laatste ademtocht uit, toen werd het zwart voor mijn ogen. Na mijn ontwaken op de intensive care bleken ze twee liter bloed uit mijn buikholte gepompt te hebben en lag ik aan een antibiotica-infuus. Niet mijn bijna-dood ervoer ik als het ergste, maar het feit dat ze hadden besloten de drie bevruchte eicellen niet terug te plaatsen. Wellicht volgende maand, zeiden ze erbij. Die terugplaatsing volgde pas een halfjaar later en de drie vruchtjes verloor ik op de tweede dag van mijn cyclus.

Dus nu Duitsland. Een van de beste fertiliteitsklinieken van Europa, waar geen wachttijden bestaan, geen oordeel geveld wordt en je de behandelingen direct met pin betaalt. Dokter Schot is een Nederlander die hier is gaan werken

omdat hij dan niet gebonden is aan de regels en beperkingen die in Nederland gelden. Ik pak Sams hand. Onze relatie lijkt op pauze gezet door het kindervraagstuk. Volgens Sam ben ik er te obsessief mee bezig. Maar ik kan niet anders. Het verlangen moeder te worden beheerst mijn totale wezen. Ik voel de tijd in mijn nek hijgen. En nee, ik ben niet zo'n vrouw die te lang heeft gewacht. Ik wilde mijn hele leven al een gezin. En we zijn drie jaar geleden begonnen er een te stichten. Nu, acht ki- en drie ivf-pogingen later, zitten we hier voor de laatste ronde, wat Sam betreft. Zijn hand ligt in de mijne als een stuk dood, koud vlees.

Als ik het tijdschrift terugleg op de stapel, word ik op mijn schouder getikt. Naast me staat een kleine, mollige vrouw in een paars velours joggingpak. Haar bolle wangen worden vuurrood als ik haar aankijk.

‘Ja, sorry dat ik u lastigval, maar u bent het toch?’

Ik knik en pers er een glimlach uit. De ervaring leert dat je maar beter vriendelijk kunt reageren in dit soort situaties.

‘Ach...’ stamelt ze. ‘Ik... ik ben echt een grote fan van u. Ik kijk altijd naar uw programma. En ik vind u ook heel mooi. Gewoon een mooi mens. Dat wilde ik even zeggen.’

‘Dank u wel,’ antwoord ik.

‘U vindt het toch niet erg, hoop ik? Dat ik u zo... in deze omstandigheden...’

‘Nee hoor,’ lieg ik. ‘Ik ben blij met kijkers als u.’ Ik probeer dankbaarheid uit te stralen.

‘Ik wist niet, nou ja, hoe zeg je dat? U bent de laatste die ik hier had verwacht. Bent u op reportage of...’

‘Ja,’ zeg ik snel. ‘Op reportage. Dokter Schot is tenslotte de grootste fertiliteitsspecialist van Europa.’

De vrouw knikt driftig. ‘Hij heeft me al twee kinderen gegeven. We gaan nu voor de derde ronde.’ Ze legt een

hand op haar buik en kijkt alsof ze godbetert Maria zelf is.

De derde ronde. Ik kan haar wel slaan.

‘U leek me ook niet het type voor een gezin. Met uw werk en zo...’

Ik kijk naar Sam en rol met mijn ogen, zodanig dat zij het niet ziet.

‘Zou u misschien... Tss, dit is echt een beetje gênant,’ grinnikt ze, ‘maar zou u misschien met mij op de foto willen?’

‘Uiteraard,’ zeg ik tegen haar. Haar man staat al klaar met zijn telefoon. Ik leg een arm om haar schouder, buig mijn hoofd zodat ik het goede licht vang en lach de Sylvie Meis-lach. Tanden bloot, onderkaak iets naar voren, hals uitgestrekt en de ogen zo open mogelijk.

Op dat moment komt dokter Schot zijn spreekkamer uit. ‘Mevrouw en meneer Knippenberg, komt u binnen?’

We nemen plaats tegenover dokter Schot, die ons dossier openslaat en daarbij de bril die op het puntje van zijn neus rust omhoogduwt.

‘Alles goed gegaan?’ vraagt hij terwijl hij ons dossier doorbladert.

‘Ja,’ antwoord ik.

‘Geen bijwerkingen van de hMG en de hCG?’

‘Jawel, maar dat hoort erbij, toch?’

Ik heb de hele tijd het gevoel dat ik grote fouten maak. Als je de spuiten al niet goed kan zetten en je er ook nog eens zo labiel als een ui van wordt, hoe denk je dan ooit een kind te kunnen opvoeden en verzorgen?

‘Welke bijwerkingen hebt u ervaren?’ Dokter Schot vouwt zijn handen en laat zijn dunne, gespannen lippen tegen zijn gemanicuurde vingers rusten.

‘Pijnlijke borsten, opgezette buik, maar ik werd vooral erg moe en huilerig.’

‘Zeg dat wel,’ grinnikt Sam.

‘Het is misschien een goed idee als u een multivitamine-preparaat gaat slikken.’

Ik kijk van Sam naar dokter Schot. Beiden irriteren me ineens. ‘Dat doe ik uiteraard al. Zoals ik ook gezond eet,

niet rook, niet drink, goed slaap en genoeg beweeg.’ Die laatste twee lieg ik erbij. Ik slaap extreem slecht en mijn dagelijkse beweging beperkt zich tot traplopen en fietsen naar de studio.

‘Wel,’ zegt dokter Schot, ‘laten we ons dan klaarmaken voor de punctie. Ik zag op uw echo vijf grote follikels aan de rechterkant. Er is helaas geen garantie dat die vijf follikels ook een eitje bevatten... maar dat gaan we straks zien. U kunt zich melden bij de poli. Daar zullen ze u een operatiehemd aantrekken en meenemen naar de behandelkamer, waar de anesthesist u onder narcose brengt. Ik zie u na afloop. U, meneer Knippenberg, mag mee met mijn assistente. Zij zal u naar het kamertje brengen waar u uw sperma kunt afgeven. Hebt u nog vragen?’

Ik schud mijn hoofd. Ik heb wel duizend vragen. Maar die kan dokter Schot waarschijnlijk niet beantwoorden. Sam legt zijn hand in mijn nek. Mijn lichaam veert op. Heel even zijn we weer verbonden.

‘Succes,’ wenst Schot ons toe.

‘Dank u wel,’ zucht ik en ik bal mijn vuisten. Het gaat lukken, deze keer. Het moet.

Als ik ontwaak voel ik een traan over mijn wang glijden.

Een verpleegster kijkt me meelevend aan. ‘Daar bent u weer,’ zegt ze zacht en ze geeft me een tuitbeker water. ‘Het is heel goed gegaan. Uw vriend komt eraan.’ Ik krijg een tissue van haar en ik veeg mijn ogen droog. ‘Dat is een reactie op de narcose,’ zegt ze geruststellend. ‘Sommigen worden schreeuwend wakker, of juist heel hard lachend.’

Mijn handen en voeten zijn ijskoud, mijn hart kookt van angst.

Ik wacht voor mijn gevoel uren tot Sam en dokter Schot aan komen lopen. Gemoedelijk, lijkt het, verbonden in

hun mannelijkheid. Sam met gebogen hoofd en zijn handen in de zakken van zijn designerjeans, Schot met ons dossier onder zijn arm. Wanneer ze bij mijn bed arriveren, legt Schot het dossier op het nachtkastje naast me en pakt mijn hand. Ik glimlach naar hem. Het gaat automatisch. Wanneer ik bang of boos ben, verschijnt de stralende lach die me beroemd heeft gemaakt. Ik wil het niet, maar ik kan niet anders.

‘Hoe voelt u zich?’ vraagt Schot.

‘Redelijk,’ antwoord ik. ‘Een beetje slapjes. En mijn onderbuik begint nu echt pijn te doen.’

Sam gaat op het klapstoeltje naast me zitten en strijkt met zijn hand over mijn voorhoofd.

‘Als u de pijn een cijfer zou moeten geven, welk cijfer zou dat dan zijn? Als nul geen pijn is en tien ondraaglijk?’

Ik ken het riedeltje. Ik heb nauwelijks pijn. Ik wil alleen niets meer voelen. ‘Een acht.’

‘Ja, dat is wel een beetje zorgwekkend. Ik zal de verpleegkundige vragen u een pijnstiller te geven.’ Hij trekt mijn deken omlaag en doet mijn operatiehemd omhoog. Legt voorzichtig zijn koele hand op mijn buik en drukt zachtjes. ‘Ik voel geen spanning. Geen interne bloeding...’ Hij doet mijn hemd weer naar beneden en dekt me toe. ‘Luister. Ik heb goed nieuws. We hebben vijf mooie eicellen. Dat is echt een prachtige score voor uw leeftijd. Dus we kunnen direct aan de slag, als we de uitslag hebben van uw mans sperma.’

‘Vriend,’ zeg ik. ‘Sam en ik zijn niet getrouwd.’

Ik hoor hoe Sam zijn keel schraapt. Ik kijk naar hem en zie rode vlekken van onder zijn driedagenbaardje naar zijn koken schieten.

‘Ik heb het niet gedaan,’ stamelt hij.

‘Wat niet gedaan?’ vraag ik.

Hij kijkt naar het plafond en ziet eruit alsof hij elk moment over zijn nek kan gaan. Dokter Schot doet een stap achteruit en kijkt Sam vragend aan. ‘Meneer Knippenberg? Is er iets niet goed gegaan? We hebben nog tijd, u kunt nog even...’

‘Mijn zaad,’ gooit Sam eruit. ‘Afgegeven. Ik heb het niet gegeven. Ik heb het weggegooid...’

‘Dat kan gebeuren,’ zegt Schot. ‘U kunt het over een uurtje opnieuw doen?’

‘Is het dan nog wel goed?’ vraag ik.

Sam wrijft met zijn handen over zijn bovenbenen. Zijn halflange haar verbergt zijn voorover hangende gezicht. Dokter Schot begint een uiteenzetting over de hoeveelheid gezonde spermacellen die een man per dag kan produceren, maar Sam onderbreekt hem.

‘Nee.’

‘Jezus, Sam.’ Ik voel me wonderlijk rustig. Alsof alles in mij hierop was voorbereid. Bijna opgelucht. Sam doet al weken, of eigenlijk al maanden raar.

‘Ik kan het niet. Het is niet goed.’ Hij schudt zijn hoofd en blijft naar de linoleumvloer staren.

‘Wat is niet goed? Je zaad? Wat is niet goed, Sam?’

‘Ik laat jullie eventjes alleen,’ zegt Schot en hij maakt zich haastig uit de voeten.

Ik zie de tranen op Sams spijkerbroek druppen en hoop dat de verpleegkundige snel met de pijnstillers komt.

‘Het spijt me, Anne,’ stamelt hij.

‘Wil je nu alsjeblieft ophouden met dit drama en gewoon vertellen wat er precies aan de hand is,’ zeg ik. Mijn maag knort hoorbaar.

‘Ik kan hier niet mee doorgaan. Ik dacht tot vanochtend dat het niet zou uitmaken, en ik gun het je zo.’